HLAVA II

SYSTEMIZACE, ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ORGANIZAČNÍ ŘÁD

§ 10
Systemizace

(1) Systemizace je soubor údajů o počtu pracovních míst ve správním úřadu a o objemu prostředků na platy. Účelem systemizace je zajistit řádný výkon působnosti správního úřadu v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti výkonu působnosti správního úřadu.

(2) Systemizace stanoví pro každý správní úřad

a) počet pracovních míst státních zaměstnanců a objem prostředků na jejich platy,

b) počet pracovních míst ostatních zaměstnanců v pracovním poměru a objem prostředků na jejich platy.

(3) Systemizaci na následující kalendářní rok schvaluje vláda spolu s návrhem zákona o státním rozpočtu. Návrh systemizace předkládá vládě ministr financí.

(4) Není-li systemizace schválena do 31. prosince, použije se pro následující kalendářní rok dosavadní systemizace.

(5) Pracovní místa státních zaměstnanců a prostředky na platy státních zaměstnanců podle schválené systemizace nelze použít na jiný účel.

K § 10

1. Systemizace je právní institut personálního a rozpočtového plánování, jehož prostřednictvím se na předem vymezené období relativně stabilním způsobem stanoví personální kapacita správních úřadů a její finanční zabezpečení tak, aby byl zajištěn řádný, účelný, hospodárný a efektivní výkon jejich působnosti. Jde o vládou schvalovaný dokument, který má formu usnesení vlády a je zákonem vymezen jako soubor údajů o počtu pracovních míst ve správním úřadu a o objemu prostředků na platy. V rámci vnitřního členění systemizace se dále rozlišuje mezi počtem pracovních míst státních zaměstnanců a objemem prostředků na jejich platy na straně jedné a počtem pracovních míst ostatních zaměstnanců v pracovním poměru a objemem prostředků na jejich platy na straně druhé. Systemizace kromě toho rovněž vymezuje nejvyšší počet náměstků člena vlády v jednotlivém ministerstvu a v Úřadu vlády (§ 74 odst. 4). Pro systemizaci je charakteristické její úzké propojení se státním rozpočtem, resp. se zákonem o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok, jehož návrh může Poslanecké sněmovně předložit toliko vláda.

2. Uvedené pojetí systemizace je výrazně redukované oproti tomu, jak systemizaci pojímal zákon o státní službě z roku 2014. Takto redukované pojetí systemizace vzešlo až z pozměňovacích návrhů schválených v Poslanecké sněmovně, zatímco původní návrh zákona o státních zaměstnancích předpokládal v podstatě úplné převzetí koncepce systemizace ze zákona o státní službě z roku 2014.

3. Redukce obsahu systemizace oproti předchozí úpravě spočívá v tom, že systemizace již nově nevymezuje rozdělení jednotlivých míst ve správním úřadu podle platových tříd ani nerozlišuje mezi místy vedoucích (státních) zaměstnanců (dříve představených)

a ostatních, tj. nevedoucích (státních) zaměstnanců. Stejně tak již systemizace nestanovuje limity pro případné sjednání konkurenčních doložek. Takto redukované pojetí systemizace odpovídá tomu, jak je vládou schvalována systemizace pro jednotlivé bezpečnostní sbory podle § 4 zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Systemizace vymezí jen základní parametry a jejich konkrétní provedení do podmínek jednotlivých správních úřadů již bude záviset na jejich organizační struktuře podle § 12. Redukované pojetí se jeví jako racionální, neboť u úrovně vlády jako vrcholného orgánu moci výkonné lze sotva dohlédnout na natolik dílčí personální otázky, jako je rozdělení míst do platových tříd v každém jednotlivém správním úřadě.

4. Díky tomu bylo možné přípravu a schvalování systemizace těsněji provázat s přípravou zákona o státním rozpočtu na tentýž kalendářní rok. Stejně jako návrh zákona o státním rozpočtu bude i návrh systemizace zpracován Ministerstvem financí a vládě překládán ministrem financí, tedy členem vlády pověřeným řízením Ministerstva financí. Systemizace by měla být vládou schvalována spolu s návrhem zákona o státním rozpočtu, tedy do 30. září kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, na který je systemizace schvalována. Jednotlivé správní úřady tím získají výrazně delší, tříměsíční časový prostor se na účinnost nové systemizace připravit a promítnout ji do svých vnitřních předpisů, především pak do svých organizačních struktur.

5. Jak je ale ještě dále podrobněji uvedeno, ačkoli jsou ustanovení o systemizaci účinná již od 1. 11. 2026, fakticky použitelná budou až od 1. 4. 2027, jak to vyplývá z přechodného ustanovení § 95 odst. 3.

6. Judikatura k předchozímu zákonu o státní službě z roku 2014 na systemizaci včetně jejích změn pohlížela jako na rozhodnutí provozního charakteru, kterým se přímo nezasahuje do práv a povinností státních zaměstnanců. I ve vztahu k tehdejší veřejnoprávní úpravě služebního poměru dospěly soudy k závěru, že vláda při vydávání usnesení o schvalování systemizace nemá postavení správního úřadu. Tím spíše bude obojí platit v podmínkách zákona o státních zaměstnancích. Nepoužitelný v podmínkách nového zákona již naopak bude judikaturní závěr, že systemizace je závazným podkladem pro rozhodnutí ve věcech služby, které soud ve správním soudnictví přezkoumá v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. v řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věcech služby. I v modelu civilního soudnictví nicméně budou mít soudy prostor systemizaci hodnotit jako závazný podklad pro případné navazující právní jednání zaměstnavatele vůči státnímu zaměstnanci.

K odst. 1

7. V tomto ustanovení jde o základní vymezení systemizace jako dokumentu, kterým vláda pro každý správní úřad nastaví základní personální parametry, které správnímu úřadu umožní naplňovat jeho působnost.

8. Systemizace musí být koncipována tak, aby na jejím základě bylo možné zajistit řádný výkon působnosti správního úřadu způsobem, který je v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Řádným výkonem působnosti bude takový výkon, který správnímu úřadu umožní realizovat jeho zákonem stanovenou věcnou působnost, jakož i další stanovené úkoly, řádně, ve stanovených lhůtách, resp. včas a v odpovídající kvalitě včetně souladu s principy dobré správy tak, aby byl naplněn požadavek, že veřejná správa je službou veřejnosti a že státní moc slouží všem občanům. K tomu každý správní úřad potřebuje odpovídající personální zázemí včetně takových finančních prostředků na platy, aby práci svých státních i ostatních zaměstnanců mohl spravedlivě odměnit.

9. Systemizace musí být v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti výkonu působnosti správního úřadu. Jde o tzv. principy 3E představující významný korektiv, který předchozí právní úprava podle zákona o státní službě z roku 2014 neznala. Na druhou stranu, vzhledem k tomu, že obsah systemizace je oproti předchozí právní úpravě zásadně redukován, přenáší se hlavní odpovědnost za naplnění principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti na jednotlivé správní úřady, které jsou povinny je zohlednit v rámci své organizační struktury, která musí být v souladu se systemizací. Pokud jde o pojmy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti, jejich obsah by měl být vykládán v souladu s jejich definicí obsaženou v zákoně č. 231/2025 Sb., o řízení a kontrole veřejných financí, účinném od 1. 1. 2027. Jde o vymezení obecně aplikovatelné i v podmínkách zákona o státních zaměstnancích, ač je samozřejmě třeba zohlednit rozsah jeho věcné působnosti, ve které nejde o založení působnosti správního úřadu, ale o vytvoření personálních podmínek, aby správní úřady mohly plnit věcnou působnost vyplývající ze zvláštních zákonů.

10. Podle zákona č. 231/2025 Sb., o řízení a kontrole veřejných financí, je každý, kdo nakládá s veřejnými prostředky, povinen s nimi nakládat účelně, hospodárně a efektivně. Ač sama systemizace ještě neznamená nakládání s veřejnými prostředky, vytváří pro toto nakládání rámec, kterým jsou jednotlivé správní úřady vázány. Vláda systemizací nepřebírá právní odpovědnost za účelný, hospodárný a efektivní chod správních úřadů, nicméně za obsah systemizace včetně naplnění principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti nese politickou odpovědnost.

11. Účelným *(effective)* bude takové nakládání s veřejnými prostředky, kdy dosažené výsledky odpovídají stanoveným cílům. Účelnost podle důvodové zprávy k zákonu o řízení a kontrole veřejných financí (sněmovní tisk č. 855, Poslanecká sněmovna, 9. volební období, www.psp.cz) uvádí, že spočívá v posouzení rozsahu, v jakém bylo prostřednictvím vynaložení veřejných prostředků dosaženo sledovaných cílů orgánu veřejné správy.

12. Hospodárným *(economical)* bude takové nakládání s veřejnými prostředky, kdy jsou zdroje k dispozici ve správnou dobu, v dostatečném množství, v přiměřené kvalitě a za co nejvýhodnější cenu. Podstatou této zásady – podle již citované důvodové zprávy – je snaha o minimalizaci nákladů vynakládaných na zdroje, které jsou používány orgánem veřejné správy k tomu, aby zajistil svou činnost a plnění úkolů, které jsou mu svěřeny, a zároveň aby byl zachován jejich požadovaný rozsah, úroveň a kvalita. Podstatou zásady hospodárnosti nemá být nejlevnější řešení, ale řešení celkově nejvýhodnější, přičemž musí být zohledněna nejen cena, ale také kvalita výkonu státní správy a další relevantní kritéria. Součástí naplňování principu hospodárnosti má být i maximální možná prevence vzniku dodatečných nákladů, což by v případě systemizace měla být např. i prevence proti nákladům na outsourcing činností, které mají podle § 7 vykonávat státní zaměstnanci.

13. Efektivním *(efficient)* bude takové nakládání s veřejnými prostředky, kdy bude dosaženo co nejlepšího vztahu mezi použitými zdroji, provedenými činnostmi a dosaženými výsledky. Smyslem zásady efektivity má podle cit. důvodové zprávy být snaha o maximalizaci přínosů s využitím daného objemu vynakládaných veřejných prostředků. Pojem zdroj zahrnuje rovněž lidské zdroje.

14. Podle přechodného ustanovení § 95 odst. 2 je systemizace služebních a pracovních míst podle zákona o státní službě účinná ke dni 31. 10. 2026 ode dne 1. 11. 2026 systemizací podle zákona o státních zaměstnancích.

15. Podle ustanovení § 95 odst. 3 se pak při vypracování návrhu systemizace na rok 2027 a jejím schválení postupuje podle zákona o státní službě z roku 2014. Do 31. 3.

2027 se mimochodem stejně postupuje i při změně systemizace. Přechodné ustanovení tedy založilo časově omezené ultraaktivní působení § 17 a § 18 zák. o státní službě z roku 2014.

K odst. 2

16. Ustanovení vymezuje obsah systemizace. Je zde respektována dvoukolejnost právních režimů státních zaměstnanců a ostatních zaměstnanců v pracovním poměru. Ač jde v obou případech o pracovní poměr, jsou státní zaměstnanci a ostatní zaměstnanci v systemizaci řešeni odděleně, aby mohla být i skrze navazující ustanovení reflektována specifika postavení státních zaměstnanců, která se v tomto případě projevují zvýšenou mírou jejich ochrany.

17. Změna údajů podle komentovaného ustanovení se poté, co již systemizace nabyla účinnosti, řídí ustanovením § 11. Státní zaměstnanci jsou, na rozdíl od ostatních zaměstnanců, při změně systemizace více chránění skrze povinný předchozí souhlas Úřadu vlády ke změnám systemizace, které spočívají ve snížení počtu pracovních míst státních zaměstnanců. Úřad vlády s takovou změnou systemizace vysloví souhlas jen tehdy, došlo-li ke změně působnosti správního úřadu nebo k podstatné změně podmínek, za kterých byla systemizace schválena. V případě ostatních zaměstnanců se žádný souhlas Úřadu vlády nevyžaduje.

18. Ustanovení však, jde-li o vymezení obsahu systemizace, není úplné. Systemizace totiž pro správní úřady závazně vymezuje i další parametry, které v rámci své organizační struktury musí respektovat. Jde konkrétně o vymezení nejvyššího počtu náměstků člena vlády v jednotlivém ministerstvu a v Úřadu vlády, které rovněž činí vláda v systemizaci (§ 74 odst. 4). Případná pozdější změna parametru o nejvyšším počtu náměstků člena vlády není změnou systemizace ve smyslu § 11 odst. 1.

K odst. 3

19. Ustanovení upravuje příslušnost k předložení návrhu systemizace a k jejímu schválení. Návrh systemizace vypracovává Ministerstvo financí, samozřejmě v úzké součinnosti s ústředními správními úřady, a předkládá jej ministr financí, tedy člen vlády na základě návrhu předsedy vlády pověřený prezidentem republiky řízením Ministerstva financí. Ministr financí je jediným předkladatelem návrhu systemizace. Systemizaci schvaluje vláda jako vrcholný orgán výkonné moci.

20. Zákonná úprava reflektuje úzkou součinnost mezi návrhem systemizace a návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na tentýž kalendářní rok. Údaje obsažené v návrhu systemizace a v návrhu zákona o státním rozpočtu by měly být v souladu. Ač to zákon výslovně nestanoví, výsledná podoba návrhu systemizace bude *via facti* v podstatě navazovat na vyjednávání o podobě návrhu zákona o státním rozpočtu.

21. Samotné projednávání návrhu zákona o státním rozpočtu je podrobně vymezeno v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a to v jeho § 8. Návrh zákona o státním rozpočtu vypracovává Ministerstvo financí v součinnosti se správci kapitol, územními samosprávnými celky, dobrovolnými svazky obcí a státními fondy. Ministerstvo financí řídí práce na jeho vypracování a správci kapitol, státní fondy, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí a jiné právnické a fyzické osoby, které požadují prostředky ze státního rozpočtu nebo poskytnutí státní záruky, jsou povinni předložit Ministerstvu financí údaje potřebné pro vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu v termínu, rozsahu a struktuře, které stanoví vyhláškou Ministerstvo financí.

22. Návrh zákona o státním rozpočtu předkládá Ministerstvo financí ke schválení vládě. Vláda návrh zákona o státním rozpočtu předkládá Poslanecké sněmovně ve lhůtě podle zvláštního zákona. Zvláštním zákonem je zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, který v § 101 odst. 1 ukládá vládě předložit návrh zákona o státním rozpočtu předsedovi Poslanecké sněmovny nejpozději tři měsíce před začátkem rozpočtového roku (tzn. do konce září). Dodatky k takovému návrhu může vláda předložit nejpozději 15 dnů před schůzí Poslanecké sněmovny, na níž má dojít k prvému čtení zákona.

23. Návrh systemizace je vláda podle zákona povinna schválit spolu s návrhem zákona o státním rozpočtu. Pravidlo vyjadřuje časový aspekt schválení systemizace, nikoliv to, že by vláda byla povinna o návrhu zákona o státním rozpočtu a o systemizaci rozhodnout v rámci jediného usnesení vlády. Systemizace by tak měla být také schválena do konce září předcházejícího kalendářního roku.

24. Jednotlivé správní úřady díky této úpravě budou mít dobu tří měsíců na to, aby své vnitřní poměry, zejména pak organizační strukturu, přizpůsobily nové systemizaci, a to včetně právních jednání, která budou vyvolána případnými změnami reflektujícími novou systemizaci. Oproti úpravě podle zákona o státní službě z roku 2014, která žádnou úpravu, s jakým předstihem má vláda schválit systemizaci, neobsahovala, a vláda na jejím základě systemizaci často schvalovala až těsně před Vánoci, jde o významný kvalitativní posun.

K odst. 4

25. Ustanovení představuje pojistku pro případ, kdyby z jakéhokoliv důvodu systemizace nebyla schválena do konce předcházejícího kalendářního roku. V takovém případě automaticky nadále platí systemizace z předchozího kalendářního roku, resp. její aktuální účinná verze ve znění pozdějších změn.

26. K tomu je třeba poznamenat, že tato situace by legálně neměla nastat, resp. pokud by nastala, šlo by o důsledek porušení povinnosti vlády schválit systemizaci spolu s návrhem zákona o státním rozpočtu, tedy do konce září. I v reakci na obstrukce ze strany vlády v demisi s předložením návrhu zákona o státním rozpočtu nově zvolené Poslanecké sněmovně v 10. volebním období bylo nicméně toto ustanovení pro jistotu zachováno.

K odst. 5

27. Ustanovení, podle kterého nelze pracovní místa státních zaměstnanců a prostředky na platy státních zaměstnanců podle schválené systemizace použít na jiný účel, je ve svých hlavních obsahových rysech převzato z § 17 odst. 5 zák. o státní službě z roku 2014. Součástí původního návrhu zákona o státních zaměstnancích nebylo a jeho zachování vzešlo až z pozměňovacího návrhu v Poslanecké sněmovně. Přesto se toto ustanovení jeví jako zbytečné, jednak pro svou částečnou nesmyslnost, jednak proto, že ochranu státních zaměstnanců v platových otázkách stejně nijak negarantuje.

28. Jako nesmyslná se jeví ta část ustanovení, která pro jiný účel zakazuje použít pracovní místa státních zaměstnanců. Jednak není jasné, jakým dovoleným účelem má být opačný zakázaný účel poměřován, a nejasné je i to, jak by bylo možné použít pracovní místa jako v podstatě nepersonifikovaný údaj. Pokud bylo smyslem této úpravy stanovit, že po státních zaměstnancích jako fyzických osobách nelze požadovat výkon určitých činností, např. práci nahrazující činnost poradců či zaměstnanců zařazených v kabinetu apod., jde o úpravu, která nijak nesouvisí se systemizací, ale s právy a povinnostmi zaměstnavatele a státních zaměstnanců. Navíc by šlo o práci vybočující z druhu práce státního

zaměstnance, tedy o porušení povinnosti zaměstnavatele přidělovat státnímu zaměstnanci práci podle pracovní smlouvy podle § 38 odst. 1 písm. a) zák. práce, kde druh práce je jednou z podstatných náležitostí takové smlouvy. Na základě § 38 odst. 2 zák. práce to platí i na pracovní poměr založený jmenováním. Je-li tedy výše naznačená nesmyslnost překlenuta výkladem, ukazuje se, že jde o úpravu v podstatě nadbytečnou.

29. Pokud jde o zákaz na jiný účel použít prostředky na platy státních zaměstnanců, je třeba konstatovat, že zde ochrana platí jen potud, než dojde ke změně systemizace, která objem těchto prostředků poníží. Navíc nikde není stanovena povinnost, že by byl zaměstnavatel povinen všechny takto vymezené prostředky na platy skutečně vyplatit, jelikož povinné je plně vyplatit toliko platy, na které vznikl státním zaměstnancům nárok. Ustanovení tedy negarantuje ani to, že prostředky musí být do celkové systemizací částky vyplaceny například ve formě odměn. Naopak, část těchto prostředků lze jistě i uspořit, aniž by to znamenalo porušení komentovaného ustanovení.

Judikatura:

■ Systemizace ani změna organizační struktury podle § 17 a § 19 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, nemohou být vzhledem ke své povaze odvetným opatřením ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, proti němuž lze podat samostatnou zásahovou žalobu podle § 82 s. ř. s. Ochrana osoby, která podala oznámení podle zákona o ochraně oznamovatelů (tzv. *whistleblower*), je dostatečně zajištěna zejména v souvislosti s navazujícím rozhodnutím ve věcech služby, proti kterému se lze bránit odvoláním, včetně návrhu na přiznání odkladného účinku (§ 168 odst. 3 zákona o státní službě), potažmo žalobou podle § 65 s. ř. s. **(rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2024, č. j. 5 As 5/2024-36, č. 4609/2024 Sb. NSS)**

■ Systemizace podle § 17 zákona o státní službě přímo nezasahuje do práv a povinností státních zaměstnanců. Rozhodnutí o systemizaci lze považovat toliko za rozhodnutí provozního charakteru, nikoliv za rozhodnutí strategické, a to ani pokud se týká snížení počtu sekcí na ministerstvu a tomu odpovídající redukce počtu služebních míst představených (náměstků pro řízení sekce). **(rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Ads 113/2020-45)**

■ Při přezkumu systemizace a organizační struktury služebního úřadu schválených podle § 17 a § 19 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, jako závazných podkladů pro vydání rozhodnutí o odvolání ze služebního místa představeného podle § 60 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě a rozhodnutí o převedení státního zaměstnance na jiné služební místo podle § 61 odst. 1 písm. c) téhož zákona, jsou správní soudy oprávněny posoudit, zda tyto podklady byly schváleny zákonným způsobem, zda sledovaly legitimní cíl a zda existovaly konkrétní okolnosti svědčící o účelovosti zvoleného postupu či o šikanózním nebo diskriminačním jednání služebního orgánu. **(rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2020, čj. 4 Ads 423/2019-70, č. 4088/2020 Sb. NSS)**

■ Systemizace a změna organizační struktury podle § 17 a § 19 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, jsou závazné podklady pro rozhodnutí ve věcech služby, které soud přezkoumá v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. v řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věcech služby. **(rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2019, č. j. 8 Ads 301/2018-45, č. 3945/2019 Sb. NSS)**

■ Při vydávání usnesení o schválení systemizace nemá vláda postavení správního orgánu. Usnesení vlády proto nelze v tomto smyslu považovat za úkon, který by jako podkladové rozhodnutí podle § 75 odst. 2 s. ř. s. byl soud ve správním soudnictví oprávněn posuzovat, a to právě proto, že vláda při schvalování systemizace nevystupuje jako správní orgán, tedy nerozhoduje o právech a povinnostech fyzických či právnických osob. Ze samotného výčtu oblastí, které jsou podle § 17 odst. 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě předmětem schvalování u systemizace, je zřejmé, že nejde o rozhodování o právech či povinnostech konkrétních subjektů, nýbrž jde o personální a finanční zabezpečení činnosti státního úřadu. **(rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2018, č. j. 11 Ad 17/2017-68)**

Související ustanovení:
§ 11, § 12, § 74 odst. 4, § 95 odst. 2 a 3

Související předpisy:
§ 38 zák. práce, – zák. č. 231/2025 Sb., o řízení a kontrole veřejných financí, – § 8 zák. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), – § 23 kompetenčního zákona, – § 101 zák. č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, – § 4 zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, – § 17 a § 18 zák. o státní službě z roku 2014

Literatura:
LANKAŠ, Z. *Rozpočtová pravidla. Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2026-08-18]. ASPI_ID KO218_2000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
SYLLOVÁ, J., KAVĚNA, M., TETOUROVÁ, E., NĚMEC, J., FRANCOVÁ, J. a kol. *Jednací řád Poslanecké sněmovny: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2026-08-18]. ASPI_ID KO90_1995CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

§ 11
Změna systemizace

(1) Změnou systemizace je změna některého z údajů podle § 10 odst. 2.

(2) Změnu systemizace schvaluje Ministerstvo financí na základě návrhů správních úřadů, které mu je předkládají prostřednictvím příslušných ústředních správních úřadů jako žádost o provedení rozpočtového opatření nebo žádost o změnu limitů v oblasti regulace zaměstnanosti. Spočívá-li změna systemizace ve snížení počtu pracovních míst státních zaměstnanců, lze ji schválit jen s předchozím souhlasem Úřadu vlády; Úřad vlády se změnou systemizace vysloví souhlas, došlo-li ke změně působnosti správního úřadu nebo k podstatné změně podmínek, za kterých byla systemizace schválena.

(3) Neschválí-li Ministerstvo financí změnu systemizace nebo nedá-li ke změně systemizace Úřad vlády souhlas a příslušný ústřední správní úřad na návrhu změny systemizace trvá, schvaluje změnu systemizace vláda.

K odst. 1

1. Systemizace je schvalována na kalendářní rok (§ 10 odst. 3). Výjimečně by mohla působit i více kalendářních let, a to v případě, že by vláda včas nepřijala systemizaci na další kalendářní rok (§ 10 odst. 4). Po tuto dobu by systemizace měla být v zásadě stabilní a neměnná, neboť pouze tak může přispívat ke stabilnímu prostředí pro výkon státní správy. Právě časté změny systemizace včetně na ně případně navazujících změn organizačních struktur správních úřadů za účinnosti zákona o státní službě významně přispívaly k destabilizaci právní jistoty státních zaměstnanců.

2. Ač by systemizace měla být zásadně stabilní, připouští zákon její změnu, avšak pouze zákonem stanoveným postupem a za zákonem stanovených podmínek. Každá změna systemizace musí vždy směřovat k zajištění řádného výkonu působnosti správního úřadu v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti výkonu působnosti správního úřadu (§ 10 odst. 1), resp. ideálně ke zlepšení tohoto stavu oproti dosavadní podobě

systemizace, a jejím důsledkem by naopak nikdy nemělo být narušení uvedených principů či zhoršení podmínek pro řádný výkon působnosti správními úřady. Pokud by změna systemizace souvisela například s převodem některé agendy z jednoho úřadu na jiný, bude nutné naplnění uvedeného principu porovnávat provázaně na úrovni všech takovou změnou dotčených správních úřadů.

3. Změnou systemizace podle komentovaného ustanovení je nicméně pouze změna některého z údajů podle § 10 odst. 2, tedy:

1. ve vztahu ke státním zaměstnancům změna:
   a) počtu jejich pracovních míst v konkrétním správním úřadu nebo
   b) objemu prostředků na jejich platy v konkrétním správním úřadu,
2. ve vztahu k ostatním zaměstnancům v pracovním poměru změna:
   a) počtu jejich pracovních míst v konkrétním správním úřadu nebo
   b) objemu prostředků na jejich platy v konkrétním správním úřadu.

4. Pro obě skupiny zaměstnanců, tedy jak pro státní zaměstnance, tak i pro ostatní zaměstnance v pracovním poměru, jsou sice dotčené parametry systemizace stanoveny stejně, v případě státních zaměstnanců ale platí zpřísněné podmínky, za nichž lze k takové změně přistoupit, pokud by znamenala snížení počtu pracovních míst státních zaměstnanců, a to v kterémkoliv správním úřadu. Podrobněji viz komentář k následujícímu odstavci.

5. Změnu systemizace podle komentovaného ustanovení neschvaluje vláda, ale Ministerstvo financí, a to v některých případech jen s předchozím souhlasem Úřadu vlády. Souhlas Úřadu vlády je vyžadován, pokud by byl snižován počet míst státních zaměstnanců v kterémkoliv správním úřadu, a mohl by jej udělit jen tehdy, je-li taková změna odůvodněna změnou působnosti správního úřadu nebo podstatnou změnou podmínek oproti dosavadnímu stavu systemizace.

6. Vláda by o změně systemizace podle komentovaného ustanovení rozhodovala pouze ve výjimečných případech, pokud by nedošlo k jejímu schválení buď ze strany Ministerstva financí, nebo by ke změně nedal souhlas Úřad vlády, je-li jeho souhlas vyžadován.

7. Změna ostatních, v § 10 odst. 2 neuvedených parametrů systemizace je sice možná, ale neprobíhá v režimu nyní komentovaného ustanovení. Takovou změnou může být kupříkladu změna počtu náměstků členů vlády, která je rovně stanovena systemizací na základě § 74 odst. 4. Jelikož systemizace má formu usnesení vlády, měla by i změna systemizace mimo režim komentovaného ustanovení formu usnesení vlády. I taková změna systemizace musí směřovat k zajištění řádného výkonu působnosti správního úřadu v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti výkonu působnosti správního úřadu (§ 10 odst. 1).

8. Podle přechodného ustanovení § 95 odst. 3 se při vypracování změn systemizace a jejich schválení postupuje až do 31. 3. 2027 podle § 18 zák. o státní službě z roku 2014. Platí to jak pro změny systemizace na rok 2026 prováděné po 31. 10. 2026, tak i pro případné změny systemizace na rok 2027 prováděné v období mezi 1. 1. 2027 a 31. 3. 2027.

K odst. 2

9. Systemizaci schvaluje vláda, a bylo by proto logické, aby schvalovala i veškeré její změny. Tak tomu ostatně bylo podle zákona o státní službě z roku 2014 před 1. 1. 2025. Zákon č. 448/2024 Sb. však tuto koncepci opustil a umožnil, aby změnu systemizace (tedy vlastně změnu usnesení vlády (*sic!*)) schvalovalo Ministerstvo vnitra (v období mezi 1. 1. 2025 a 31. 12. 2025), resp. Úřad vlády (od 1. 1. 2026), a to v rámci sekce pro státní službu.